
V
B X 3
G
K. B. MAGISTRI
C. P. A. M. A. L. L. A.
C. I. R. C. O. N. S. I. L. I. I. B.
8982
III Mag. St. Dr. P

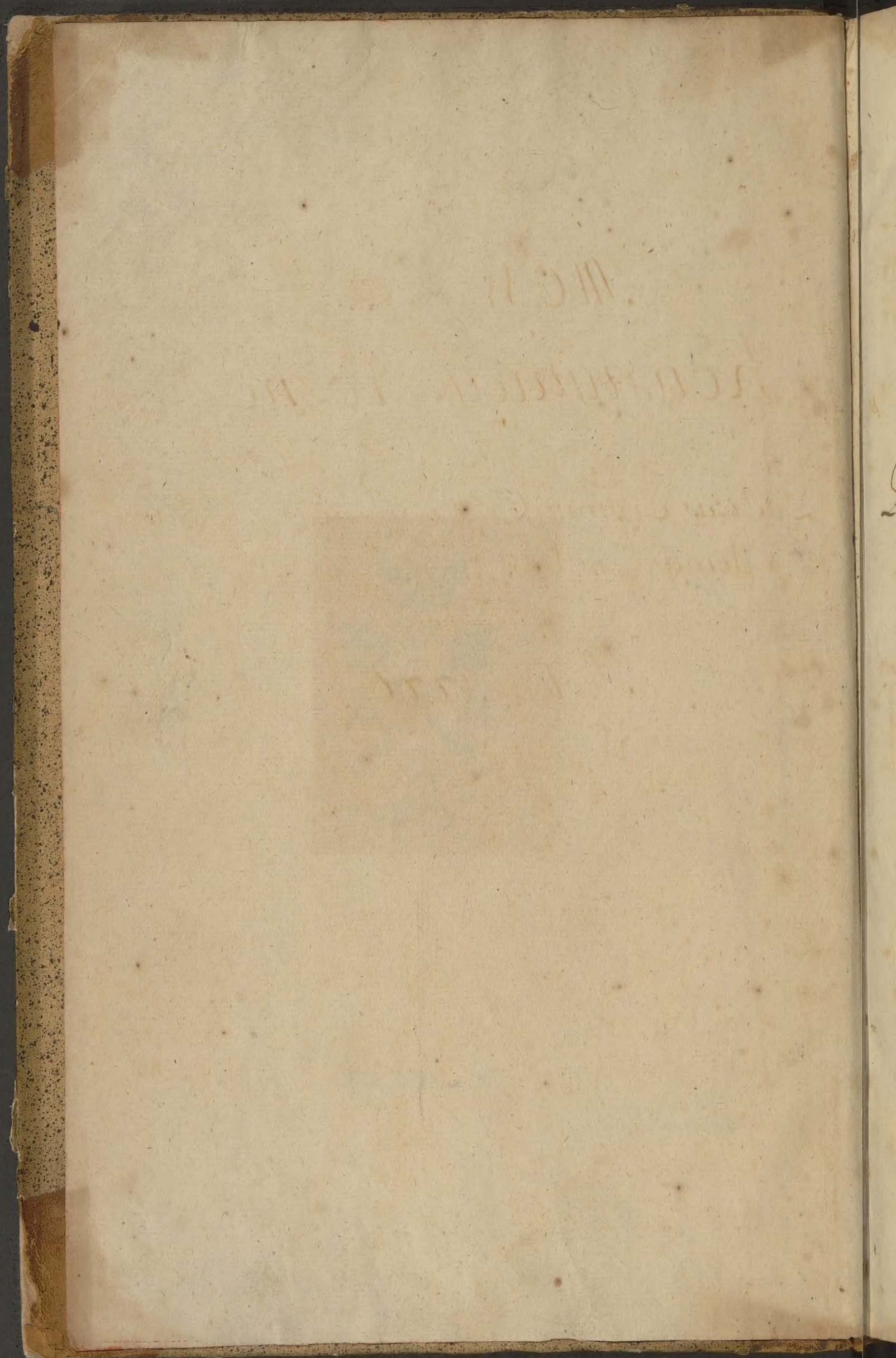
Bandthis 12.

3283 Prawo.

VIII. a. 32.

19.

41. 1. 118.

MOŹY
Konstytucye różne

Podczas Seymu Ordynaryjnego pod Konfe-
deracyą w Warszawie agitującego się
In Publicum

Roku 1776.
WYDANE.

BIBLIOTHECA
VNIV. MAGELL.
GRACOVENSIS.

89824

Z D A N I E
JASNIE WIELMOZNEGO
BRANICKIEGO
HETMANA W. K.

Na Seymie dnia 6. Septembris
1776. Roku.

O wykładow y dowodow przedemną mowiących:
Xięcia JMci Marszałka W. K. pierwszego y dy-
styngwowanego w Oyczyźnie Naszey Ministra,
J. W. Rzewuskiego Hetmana Polnego Kolegi mego, J. W.
Kasztelana Kamienieckiego, y zacnego Posła Mielnickiego
J. W. JMci Pana Markowskiego, o Proiekcie danym do de-
liberacyi przymawiać się, byłaby to y WASZEY KROLE-
WSKIEY MOSCI y Stanom zgromadzonym rekapitulacya
mniej potrzebna y nieprzyjemna.

Czystość Interessu; zgwałcenie Praw; odmiana dawne-
go y dobrego rządu; w iestestwie swoim y w Proiekcie do
deliberacyi wziętym okazuje się.

Proiekt zawiera w sobie, że ani do Judykatury, ani
do Legislacyi żadnym Prawem wdawać się nie ma, y po-
dług opisow swoich, chce y zamyśla być tylko okiem
Rządzącego, ale ani rządzącą, ani samowładną Radą. W
teyże samey ustawie zostawuie sobie moc tłumaczenia Pra-
wa między Seymem a Seymem, zostawuie zawieszenie od
Urzędow wszystkich Magistratur & *quovis titulo* Obywatela,
ktobykolwiek Listow upominalnych y rekwizycyjalnych
słuchać nie chciał.

W pierwszym

W pierwszym, więcej zabiera nad Legislacyą; bo interpretować Prawo, iest więcej niż go stanowić; Przychylać go podług swego życzenia y *ad casum*, iest to uznać, że Prawo iest zrobione dla Rady, ale naprzeciw Obywatelom.

Suspendować od Seymu do Seymu Magistratury, iest byź wyższym nad Sędziego. Sąd każdy ma swoje Szale y granice, bez dowodu, y odwodu nie sądzi, z dowodu y odwodu wyznacza sentencyą; w tym zaś Proieckie, Sąd ni by uchyla się, a kara się wyznacza, kiedy *Sententia lata ante Decretum*; bo wewszystkich kraiach, a szczególniej w Naszym, *Suspensa ab Officio*, iest kara Infamii.

Każdego Ministra powinność przewidzieć y ostrzedz. Przewidziałem y ostrzegłem, gdym miał honor *responsować* z Petersburga WASZEY KROLEWSKIEY MCI na Jego okolny List, y tego opisu Kopią w ręce Ministerii Nayaśniejszey Jmperatorowy Jmci oddałem.

W Listach przed-Seymowych na Seymiki zwykłych, też samę zachowałem czułość; Ostrzegłem Narod, ktorem się zwykł był żalić, że niewiadomy, albo późno ostrzeżony, nie był w mierze załatwienia się za swoje Prawa.

Ostrzeżony, szedł czystą duszą za Uniwersałami WASZEY KROLEWSKIEY MCI, upewniony; w Uniwersałach nawet wyrażone słowa, twierdzą Jego były: że idzie na Wolny Seym; Szedł tym duchem iak zwykł zawsze byź zaufany w swoich Krolach. Płynęła krew y żyzy Obywatelskie y do tych czas płyną, a żadney o tym nie ma staranności ani zabiegu; Zaradzamy o rządzie, o Prawach, a niepytamy się czyśmy wolni? czy nie wolni? Wiedzą tu wszyscy zasiadający, iakie były Seymiki, kto był w domach aresztowany; Jednych na miejscach przyzwoitych do funkcyi niepuszczono, drugich z rejestryka czytano; Jnnych mimo gwałt, przez cnotę utrzymanych, tu nieprzypuszczono; y

Skon-

Skonfederowane Stany Rzeczypospolitey nie zewszyskich wybranych Posłow, ale z dobranych podług swego żądania ulepiły ciało Rzeczypospolitey Seymuiącey.

Zamilczec o tym, byłaby podłość, y w Sercu Pańskim WASZEY KROLEWSKIEY MCI wydałaby się obrzydłą niepamięcią.

Słowa w Proieckie wyrażone: że Rada Nieustająca wewnętrzną y zewnętrzną spokojność utrzymywać będzie; Są to słowa zawierające w sobie ogulność, a ta ogulność zawiera w sobie Traktaty, Soiusze, Woynę, y pokoy.

W coż się obroczą Seymy? gdzież się znaydować będzie istota Rzeczypospolitey samowładney?

Rada ta, samowładność w sobie zawierać będzie. Seymy upadną. Y nie trzy Stany, ale ieden Stan z Radą, decydować o całych czynnościach Rzeczypospolitey będzie.

Znam Ja KROLU NAYIASNIEYSZY wielość baiecznych wieści o mnie, registr słow mniemanych; Ustnie y listownie dopraszałem się dobrotliwych względów WASZEY KROLEWSKIEY MCI, aby choć iedna była doowiedziona, lub kto wymieniony. W żądaniach moich, gdyż żadney nie znalazł odpowiedzi, sam dla siebie publiczney zasiągam reparacyi. Niech się ten okaże, czy tu zasiadający, czy w Warszawie lub w Państwach Rzeczypospolitey będący; niech dowiedzie com mówił, y czym kiedy mówił przeciw Tobie NAYIASNIEYSZY PANIE? Mowiłem w Interessie Narodu, mowiłem com pisał; Wdzięcznym y wiernym WASZEY KROLEWSKIEY MOSCI iestem.

Wspomniałeś WASZA KROLEWSKA MOSC w kilkodniowey mowie swoiey, owe burzliwe chwile; Racz sobie przypomniec, pozwol bez podchlebstwa sobie powiedziec, ktoż był pierwszy nademnie? Szedłem w te ognie,
y w te

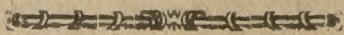
y w te ciernie, nie celem nadgrody, bo mię WASZA KROLEWSKA MOSC znasz y czytasz w moim sercu, ale celem mocy przywiązania, które żyło w moim umyśle.

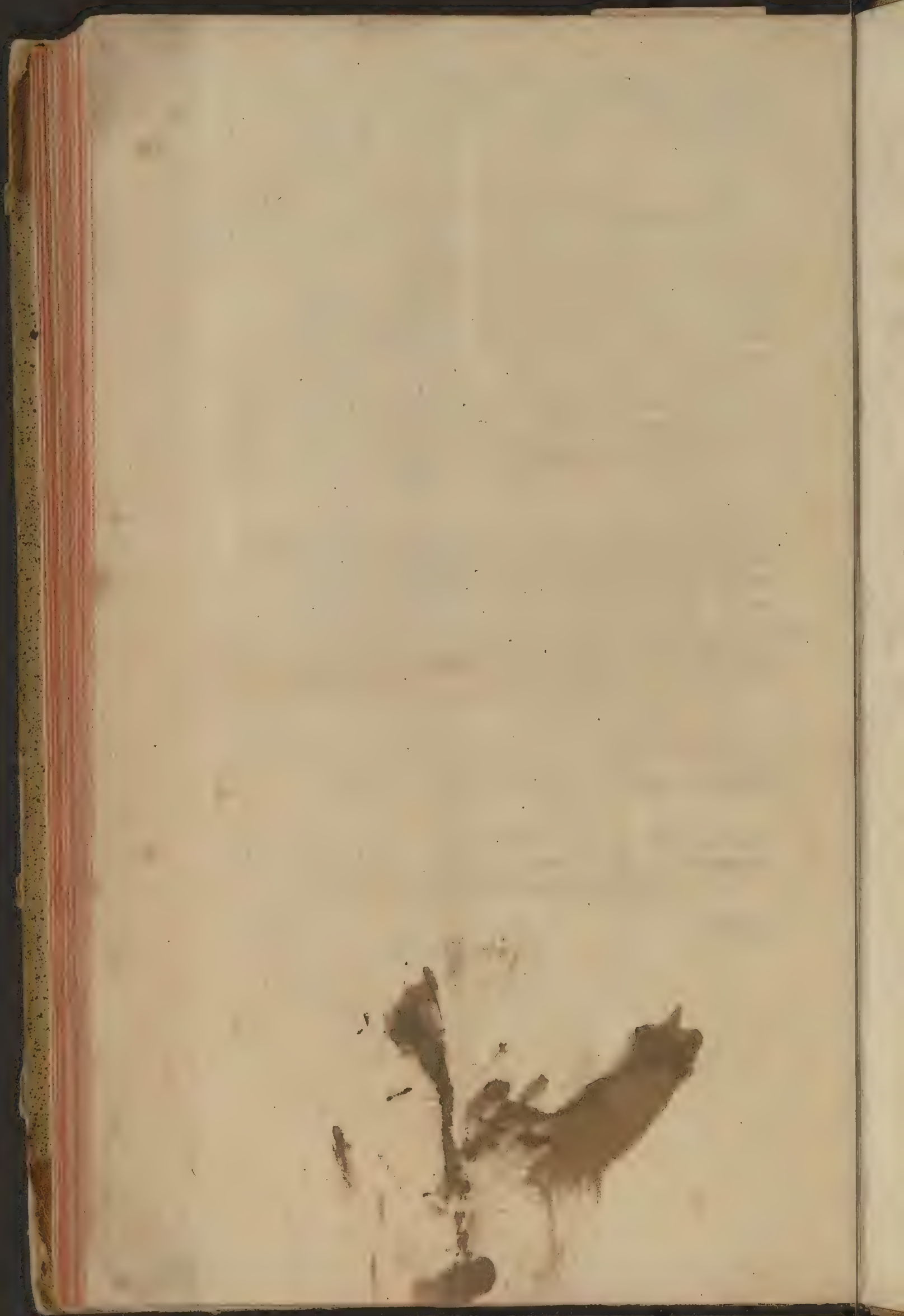
Nieday Boże y czego nie życzę, tej pory y tej chwili niepomysłnych! a doznasz WASZA KROLEWSKA MOSC, że ci, którzy się dziś nieodstępnie okazują, odstąpią; A my będziemy nieodstępni.

KROLU NAYIASNIEYSZY, niech się wrocą te czasy, gdzie za przywództwem WASZEY KROLEWSKIEY MOSCI w Jego koleżeństwie y z wielą tu zasiadającemi, w tym tu mieyscu, o to szczególnie okazałeś WASZA KROLEWSKA MOSC y My, tak żywą czułość, że Człowiek chociaż dyfingwowany y zacny, ale nie Judygena Polski, Dobra Krolewskie posiadował; Dziś, gdy ginie wolność, gdy Prawa z gruntu są wywroczone, racz WASZA KROLEWSKA MOSC nam bydź Przewodnikiem, lub pozwól sobie naśladować, a uznasz różność serc czystych, wolnych y nie dependujących od serc, w ten moment, y w tę porę sobie zniewolonych.

Wnioś tu świeżo głosem swoim, miłym przedtym w Poselstwie, poważanym teraz w Senacie & in Ministerio J. W. JMć Pan Sosnowski Hetman Polny Litewski, że był ow Rzymianin wysłany z Xiegą białą po napisanie Praw, powrócił bez Prawa, bez Pisma, pęk Rozg, y pęk Toporow w ręku niosąc, dla okazania: że rząd bez kary bydź nie może. Wprawdzie przynioś te Instrumenta rządowe y rząd utrzymujące, ale razem wnioś tam z sobą pęk grzechow y występkow, których tu Polska nie znała, y którymi brzydzili się Polacy.

Co zaś do Proiektu nowego, czyli nowo od połowy poprawionego, ten powinien poyść *ad deliberandum*. Przy Prawie mówię, y o deliberacyą lub odrzucenie onego dopraszam się.

REGISTR

konstytucyi y Mowow w tej
Książce Inayduiganych
Roku 1776.
WYDANYCH

	Folio
o Akt konfederacyi Generalney oboyya Narodow	x
Mowa W. Mohronoskiego y W. honory Marszał ka konfederacyi przy zagaieniu ceymu miernca . . .	2
Mowa W. Oginskiiego y W. Litt. Marszałka konfederacyi W. Litt.	3
Nota do Departamentu Interesow Cudzo- ziemskich, do W. Gassa de Stachelberg. Pota Rosyiskiego	4
Respons na Tej Note	5
Mowa W. Rzewuskiego. Hetmana Pol. kor.	6
W. Lipkiego kanc. sek. Lezysy	7
Mowa Krola Imzi	8

R E G I S T R.

	Folio
Wierze na pochwałę M ^{ro} Mokronoskiego	9.
Mowa W ^{ro} Kraszewskiego S. W. Korony	10.
W ^{ro} Oginskięgo Marszałk ^o W. Lit ^o	11.
Dowhala Łowczego N. Lit ^o	12.
Moc Ratyfikacyi z Dworem Rosyjskim	13.
Mowa W ^{ro} Olizara Stolin ^o Korony	14.
Kosiatkowskięgo	15.
Gurowskięgo Marszałka N. Lit ^o	16.
Deputacya do examinowania Ródy Nieuwstażcey	17.
Zdanie W. Xęcia Lubomirskiego Marszałka W ^{ro} Korony	18.
Mowa W ^{ro} Rzewuskiego. Hetmana P. Kor ^o	19.
Zdanie W. L. Tranińskiego. Hetmana W ^{ro} Korony	20.
Głos W ^{ro} Nowowiejskiego Łowcy Wyszog ^o	21.

oryginał

REGISTR

	Folio
Ordynacya Sadów Seymowych . . .	22
Mowa M. Gurovskiego Kancel. Przem . . .	23
..... X. Młodziejewskiego Biskupa Pozn . .	24
Moc Ratyfikacyi z Dworem Wiedem . . .	25
Mowa M. Olizara S. M.	26
Moc Ratyfikacyi konwencyi Granicznej z Dworem Berlińskim	27
Powinności i Władza Departamentów w Radzie Niewstaigcey	28
Zdanie M. Lubomirskiego Marszałka M. . .	29
Wotum Jegoz	30
Mowa M. Kosiakowskiego	31
Art. konwencyi między N. królem Ang. i Rzplą, a między królem Ang. Pruskim dla ułożenia granic	32

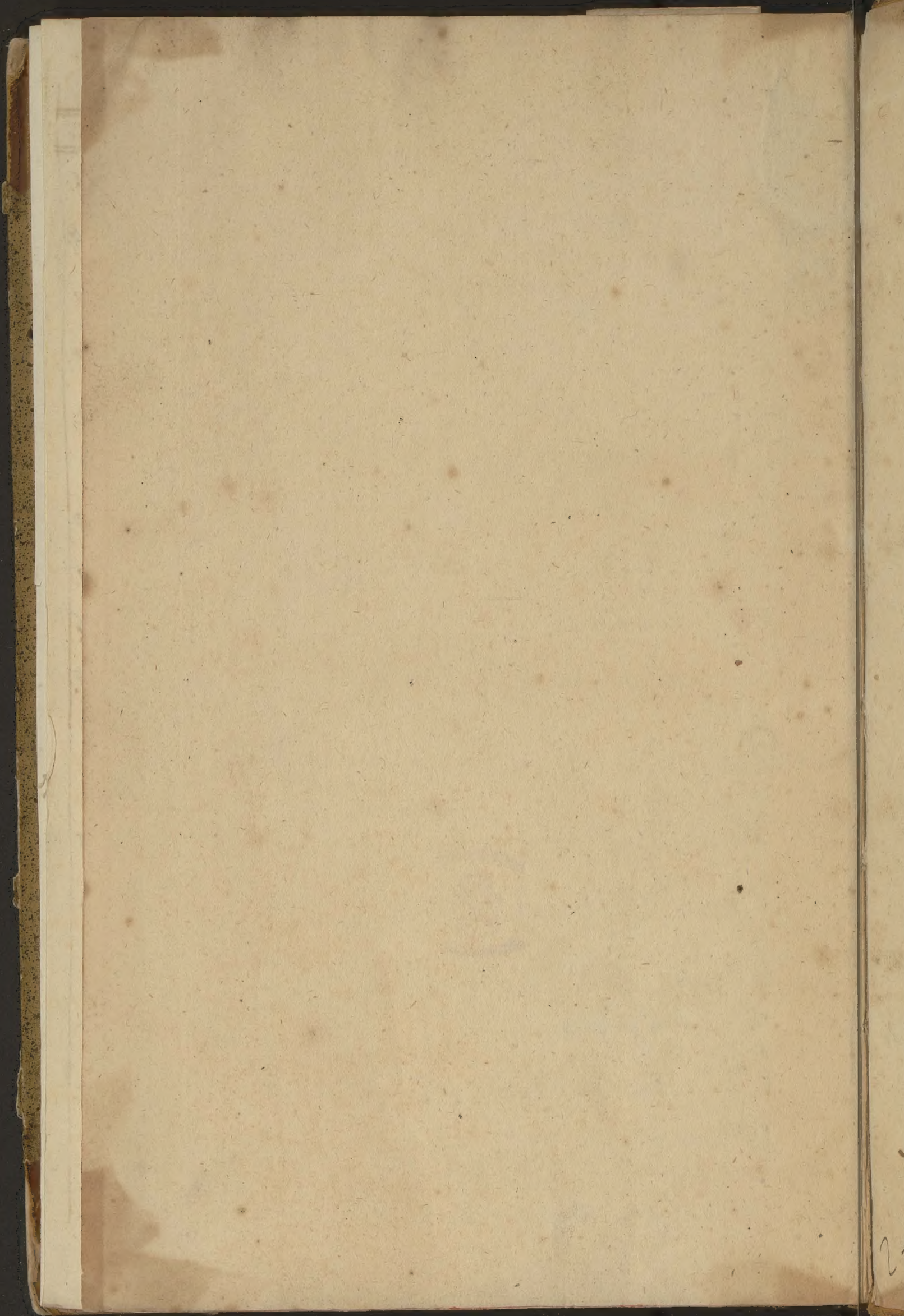
REGISTER.

Objasnienie Ustawienia Rady Nieustającej	33
Edanie M ^{ro} Oginskięgo Hetmana W. W.	34
..... Branickięgo Hetmana W. Kowczy	35
Mowa P ^{ro} Markowskięgo Stolnika międy	36
..... W. Rzewuskięgo Hetmana Polny K ^{or}	37
Edanie W. Chreptowicza Polny W.	38
Mowa Króla Języ	39
Deklaracya o komisyach y Remisyach z przeszłego Seymu wypadłych	40
Mowa W. Wiszowatego	41
..... Bouffata	42
Edanie W. Lubomirskięgo Marszałk W. K ^{or}	43
Projekt względem ocelenia przywódy Obywatelów Kieryspur	44
Zmniejszenie Expensy Cywilney przez Tęgi podane	45
Mowa W. Gurouskięgo k ^{or} Przem	46
..... Malachowskięgo W. Sierag	47

REGISTR.

Gł. 102 Canguzha Hdy Wotyny - - - - -	48.
- - - W Markowskiego - - - - -	49.
- - - - - Korzeniewskiego - - - - -	50.
- - - - - Bukara - - - - -	51.
- - - - - Bierzyńskiego Karła Zytomir - - - - -	52.
- - - - - Zielińskiego - - - - -	53.
- - - - - Sierakowskiego - - - - -	54.
- - - - - Rzewuskiego H. G. H. 10 0lnz - - - - -	55.
- - - - - Jegor - - - - - 12 0lnz - - - - -	56.
- - - - - Bierzynskiego - - - - -	57.
Dochody Skarbu koronnego - - - - -	58.
Wydatki Koronne - - - - -	59.
Mowa W Markowskiego - - - - -	60.
Ubezpieczenie Summ Ziemskich - - - - -	61.
Pożezuickich. - - - - -	62.
Obciążenie Legii cumptuarie - - - - -	63.
Universal der Kron - Schatz - Commission in Auschung des Schrupf und Rauch Taback Kommission R-pltej Skarbu Koronnego - Włocław	64.

Termin zwrotu lub zgłoszenie prolongaty.

--	--

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022117

2-166.

